

Hyvinvointikertomuksen ja - suunnitelman vuosiraportti 2023

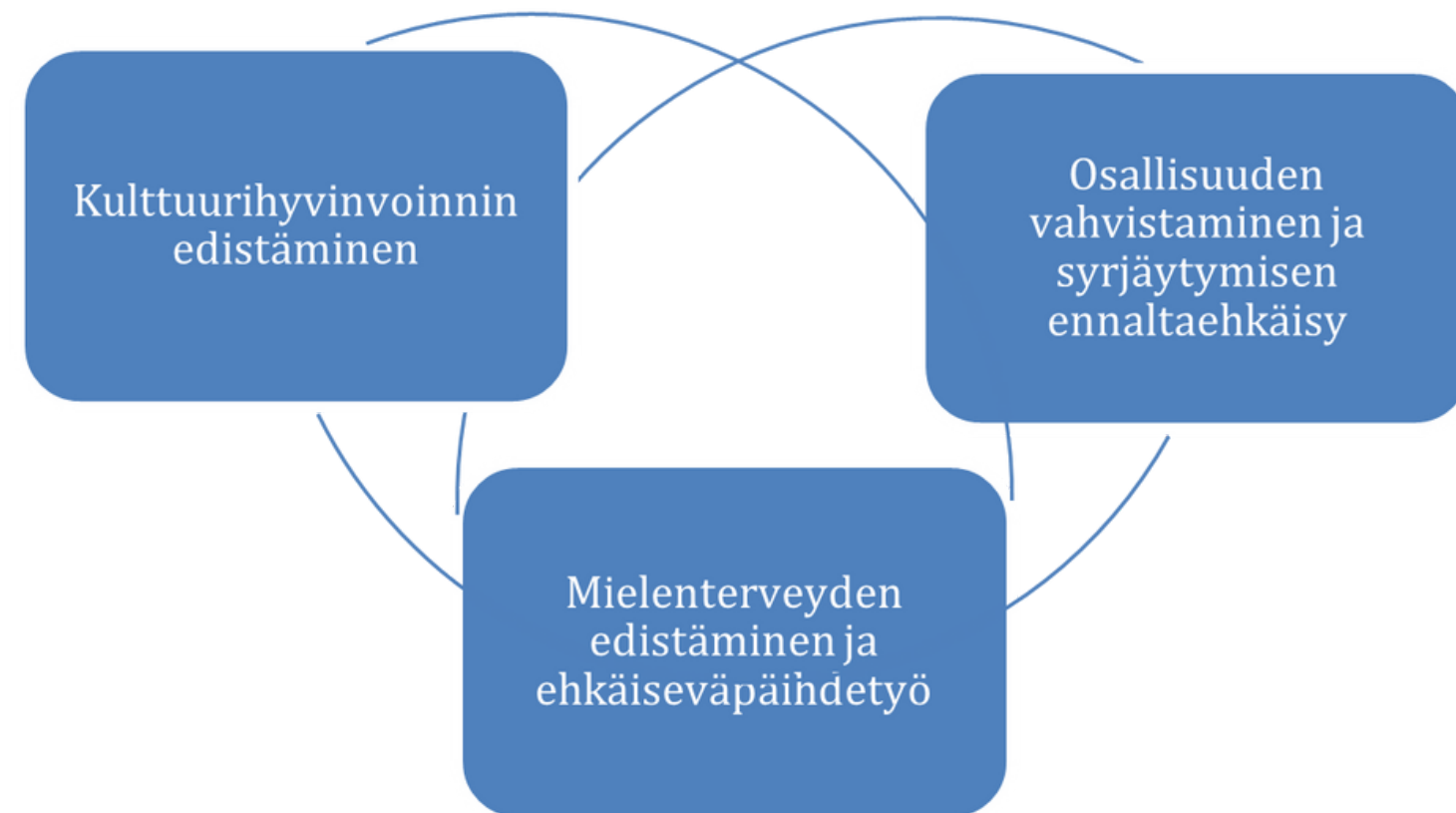

16.4.2024

Johdanto

Paltamolaisten hyvinvoinnin edistämistä ohjaa kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksymä hyvinvointisuunnitelma, joka linjaa hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja toimenpiteet 2022-2025:

<http://paltamo10.oncloudos.com/kokous/2022185-8-8578.PDF>

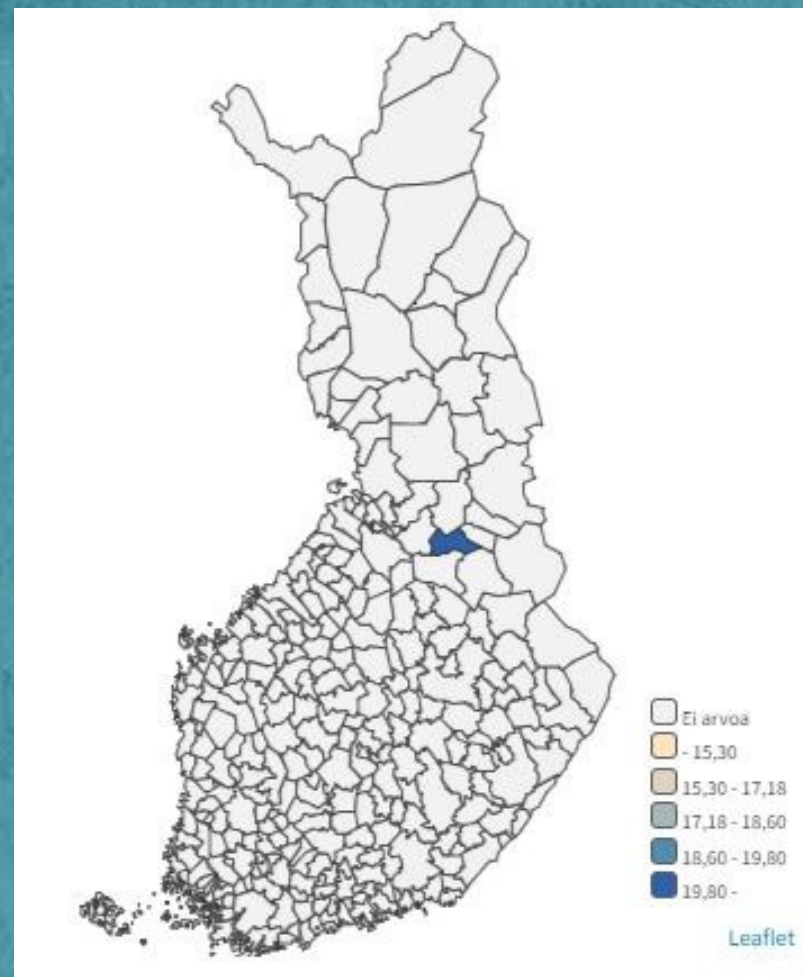
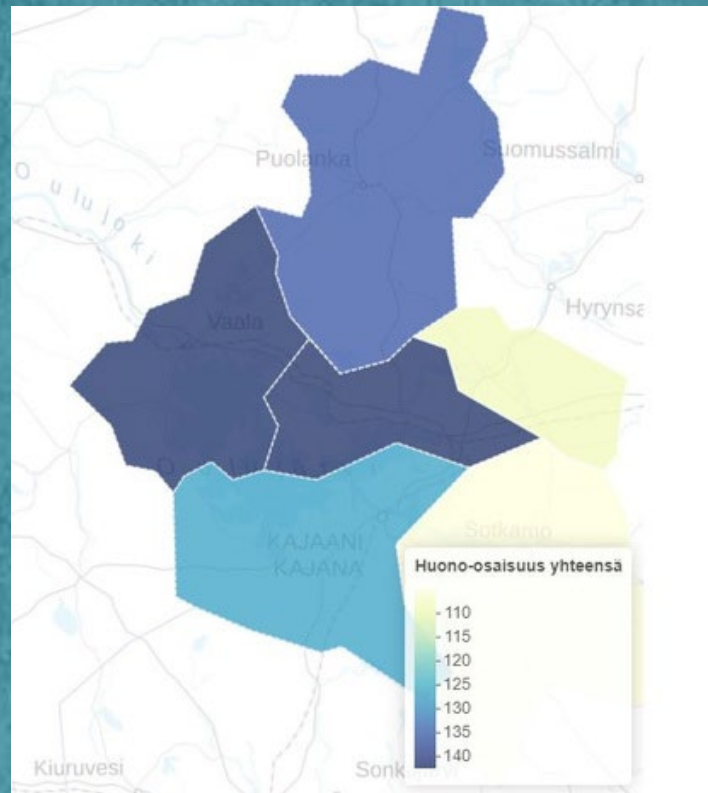

Paltamolaisien hyvinvoinnin avainluvut

Terveyden edistämisen aktiivisuus

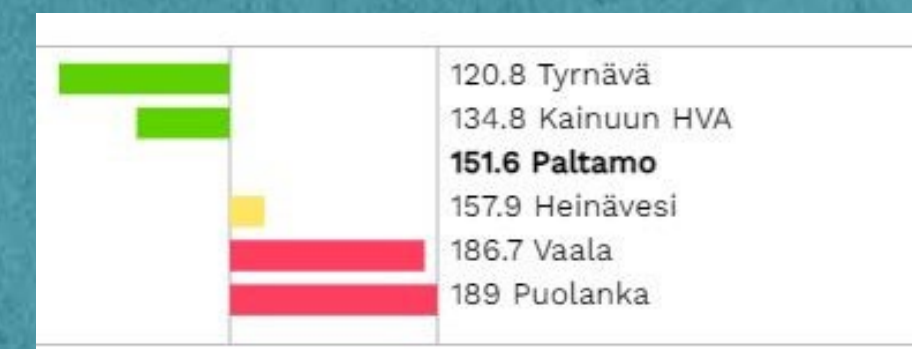

Paltamon HYTE-kerroin, eli hyvinvoinnin edistämisen toimiin ja tuloksiin sidottu valtion osuuden lisäosa oli 16,7 euroa / asukas vuonna 2022. Raha oli 53 196 € vuonna 2023 ja se on noussut 62 895€ vuodelle 2024 20,4 euroa / asukas vuonna 2023 (Sotkanet ja Valtionosuuslaskelmia - Valtiovarainministeriö (vm.fi)).

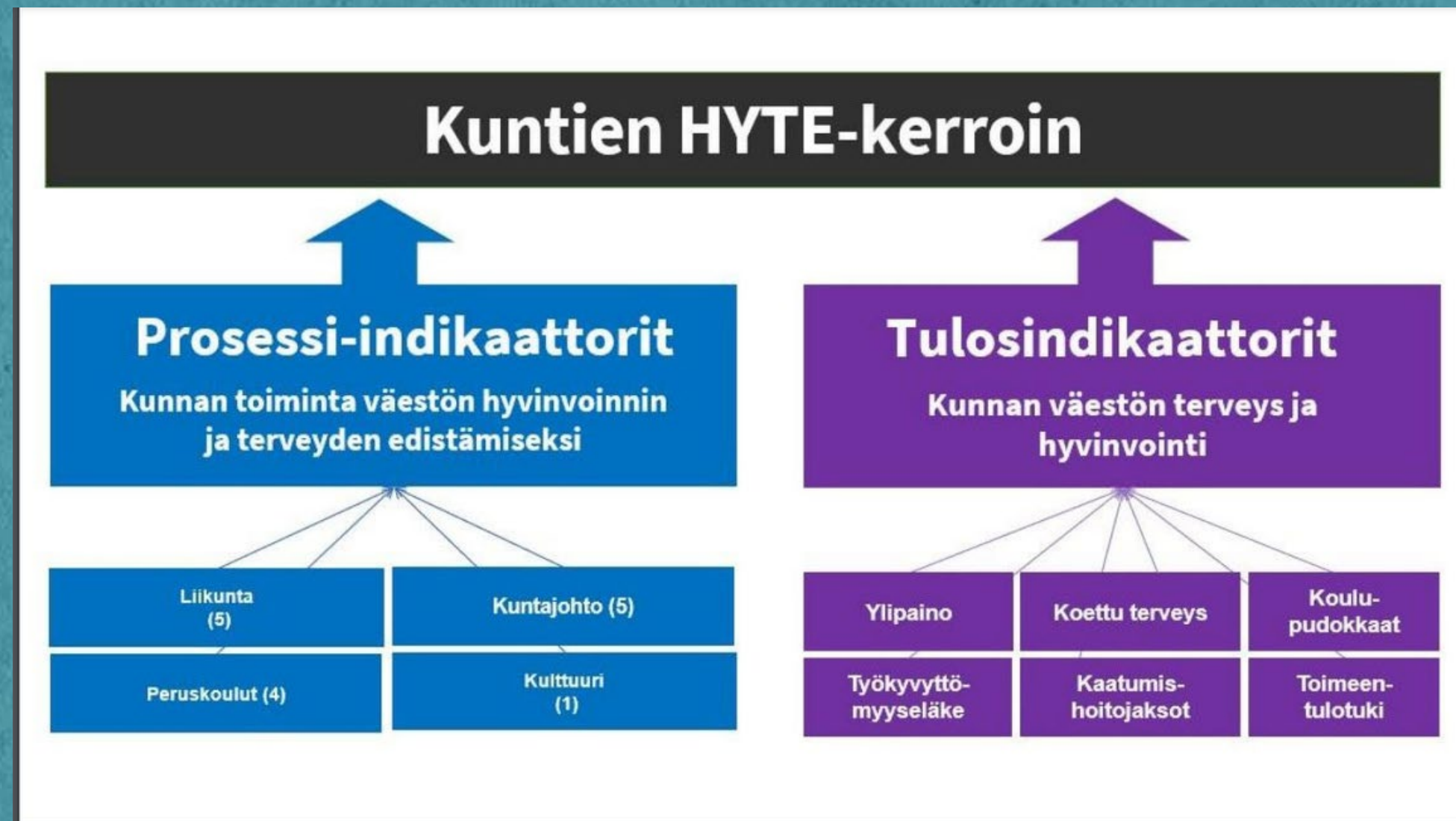
Huono-osaisuuden tilanne suhteessa naapuri kuntiin. Paltamo 142,2. Lähde: DIAK <https://diak.shinyapps.io/karttasovellus/>

Indeksi kuvaa kuntien ja alueiden työikäisen väestön työkyvyttömyyttä suhteessa koko maan tasoon. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää työkyvyttömyys kunnassa on. Indeksien arvo on koko maassa 100.

HYTE-Kerroin

Terveyden edistämisen aktiivisuus

Lähde: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>

Nostoja toteutuneista toimenpiteistä 2023

- Vuonna 2023 uusia yrityksiä perustettiin 8 (Patentti - ja rekisterihallitus).
- Paltamon pyörämatkailuhankkeella toteutettiin uusi maastopyöräily - ja retkeilyreitti Autioniemeen.
- Paltamon kunta on mukana työllisyyden edistämisen kuntakoelussa.
- Yrityspalvelujen tueksi on saatu JTF -rahoitusta Paltamon kehittyvät energiaratkaisut -hankkeelle.
- Kunta haki ja sai TAIKE:lta prosenttitaiteen avustusta uuden kunnantalon taidehankintoihin.
- Vuoden 2023 aikana on kilpailutettu ja saatettu valmiiksi uusi viestintäkanava, Paltamo APP,
- Kunnan tapahtumatuotanto oli aktiivista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Kaikukorttia käytti 17 henkilöä Paltamon kansalaisopistoon.
- Hyvän Mielen aamukahvit tarjottiin ensimmäistä kertaa kuntalaisille marraskuussa

- Koululaisten ilta-, yö- ja viikonloppuhoidot sekä lomien aikainen hoito 1. - 2. - luokkalaisille mahdollistettiin lasten ja perheiden hyvinvointia tukemaan.
- Kesällä 2023 koululaisten vuorohoidon sijaan kesäkuun aikana toimi koululaisten kesäkerho.
- Varhaiskasvatus ja perusopetuksen yksiköt olivat mukana KOKOAVA ruokakasvatus -hankkeessa.
- Harrastamisen Suomen mallin osallistui (joulukuu 22– toukokuu 23) kaikkiaan 133 lasta ja nuorta.
- Lauantainuokkaria on toteutettu 4H:n järjestämänä 9X.
- Koulutsempari työskenteli kouluilla määräaikaisessa työsuhteessa kesäkuulle 2023, jonka jälkeen koulunuorisotyöntekijänä NUTU hankkeessa.
- SOPU-toiminnan käyttöönotto ja hyvänmielen koulu kokonaisuuden sisällöt 1xkk.

- Haettiin ja saatiin liikunnallisen elämäntavan edistämisen -hankkeita. (Sykettä sydämeen, Elinvoimaa elintavoilla)
- Sykettä Sydämeen -hankkeessa on järjestetty vuoden 2023 aikana 30 erilaista kurssia/ryhmätoimintoa käyntikertoja yht. 1224.
- Kuntoportaiden ja koirapuiston hankehaku alkoi.
- Aikuisten sosiaalityössä on kehitetty asumisohjausta, jolla ennaltaehkäistään asunnottomuutta, ja lisätään hyvinvointia.
- Psykiatripalvelut ja päihdelääkäripalvelut ovat toimineet hyvin.
- Voimaa Vanhuuteen -mentorointiohjelman hankinta liukuesteille ja hiekoitussepelille.
- Maaliskuussa 2023 järjestettiin ikäihmisten Pysytään pystyssä tapahtuma osallistujia 40hlö.
- Ulkoiluystävällisyys käynnistettiin Eläkeliiton koordinoimana.
- Maahanmuuttotyö ukrainalaisten osalta jatkui.

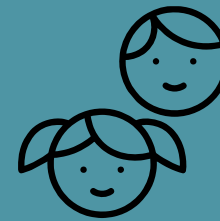

- Lukuvuoden liikuntasalien vakiovuorot yht. 31kpl, osallistujia lukuvuoden 22–23 aikana oli yht. n. 180 lasta ja 140 yli 18 -vuotiasta.
- Kansalaisopiston kursseja on järjestetty vuonna 2023 Paltamossa yhteensä 165 kpl, joista liikuntakursseja oli 58 kpl.
- Kuntosalikäyntejä koko vuonna oli 8964 eli keskimäärin 747/kk ja 25/päivä.
- Järjestöille ja yhdistyksille jaettiin hakemusten perusteella helmi - ja syyskuussa 2023 yleisavustuksia yht. 2480 € ja kohdeavustuksia kulttuuri - ja liikuntatoimijoille yht. 300€.
- Kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseen, yhteiskuntaan, kulttuuriin ja maailmankatsomukseen liittyviä tilaisuuksia kirjastossa oli yhteensä 18. Lisäksi oli 9 esine - ja taidenäyttelyä,

Paltamolais ten hyvinvoinnin kehitys

Ympäristö

Lapset ja nuoret

Työikäiset ja ikääntyneet

Positiivinen kehitys

Liikenneturvallisuus on kehittynyt myönteiseen suuntaan.

Kirjaston fyysiset käynnit ovat hieman nousseet.

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset ja liikennesrikkomukset ovat vähentyneet.

Lastensuojelujen lukumäärä on vähentynyt.

78% peruskoululaisista harrastaa jotakin.

Yläkouluikäisten ylipaino ja tupakointi on vähentynyt.

Nuorisopsykiatrian avohoitokäynnit ovat hieman laskeneet, mutta ovat vielä verrattain korkeat.

Yläkoululaisten osallisuuden kokemus on vahvistunut ja kiusaaminen vähentynyt.

Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt ja työllisyys on noussut.

Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit ovat laskeneet hieman, mutta ovat vielä verrattain korkealla.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokäynnit 65 vuotta täyttäneillä ovat vähentyneet.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä ovat laskeneet.

Negatiivinen kehitys

Väestömäärä vähenemisen myötä huoltosuhde kasvaa.

Kunnassa ei ole tehty päätöksiä vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöönotosta.

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat nousseet.

Poliisin tietoon tulleet huumausaine ja päihtyneiden säilönnöt ovat nousseet.

Ylipainon yleisyys on noussut varhaiskasvatusikäisillä 2-6v.

Kiusaamista esiintyy aiempaa enemmän alakoululaisilla.

Ruokailutottumukset ovat heikentyneet erityisesti yläkouluikäisillä koululounaan osalta.

Keskinkertaisesti tai huonoksi terveytensä kokevien peruskoululaisten määrä on noussut.

Peruskouluikäisten liikkumattomuus on lisääntynyt ja jatkuu aina kutsuntaikäisiin saakka. Harrastamattomien määrä on noussut.

Lastenpsykiatrian avohoitokäynnit ovat kasvaneet.

Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta kohden ovat hieman laskeneet, mutta määrä on vielä verrattain korkealla.

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina on hieman laskenut, mutta on vielä vertailussa todella korkealla.

Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit ovat laskeneet hieman, mutta ovat vielä verrattain korkealla.

Toimenpide-ehdotuksia

- Elinvoimaa elintavoilla -hanke, jonka tavoitteena on luoda elintapavalmennuksen mallia eri kohderyhmille Paltamossa. Tavoitteena on hakea jatkoa ja laajentaa toimia eri kohderyhmille niin että hanke jatkuisi 3-vuotta. Pitkäaikaisena tavoitteena on parempi terveys ja elämänlaatu eri ikäryhmille.
- Käynnistetään liikunnan nykytilan arviointia Paltamon varhaiskasvatuksessa ja kouluilla sekä mietitään mahdollisia toimenpiteitä lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn edistämiseksi.
- Vuonna 2024 toteutetaan liukuesteiden ja hiekoitussepin jakoa turvallisen ulkona liikkumisen tukemiseksi ja kaatumisten ennaltaehkäisemiseksi.
- Kultuurihyvinvointia edistetään Kulttuurin hankeyhteistyöllä, jossa laajennetaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä myös muille kohderyhmille.
- Ennaltaehkäisevä mielenterveystyö tulisi integroida vahvasti osaksi niin varhaiskasvatuksen, koulujen kuin Paltamossa olevien yritysten ja kuntaorganisaation omaa arkea ja johtamista.
- Osallistutaan KATE-hankkeen Kainuun mielen hyvinvoinnin ohjelman laatimiseen ja Kestävän kasvun II -hankeen nuorten mielenterveyden edistämisen toimintoihin. Tuetaan perheitä ja huoltajia.
- Lukuvuodelle 2023–2024 koululla työskentelee koulunuorisotyöntekijä, jonka resurssiin toivotaan jatkoa.
- Ehkäisevän päihdetyön teemoja nostetaan esiin viestinnässä.

Kiitos!

16.4.2024